

TRANSCRIPT Fast fashion-horror en menstruatieverlof (af 93b)

met eeuwige dank aan Ymke, Hannah en Marthe <3

ML Hallootjes, crèmepjes de la feministische crème. NOG STEEDS WELKOM bij DAMN HONEY

START INTRO TUNE

NYD De podcast over shit waar je als vrouw van deze tijd mee moet dealen NOG STEEDS

ML Mijn naam is Marie Lotte NOG STEEDS

NYD En ik ben Nydia Leatitia Louise van Voorthuizen

ML Oh ja?

NYD Helemaal anders dan net

ML Ja

NYD Opeens heet ik helemaal anders

ML Jij bent wat anders geworden

NYD Ja *lacht* dit is aflevering 93 DEEL B. Hallo en welkom! Euh... als je deel A niet geluisterd hebt..

ML Doe het!

NYD Euh ja

ML Hierna of eerst, maakt niet uit

NYD Dat lijkt mij een goed idee, want we hadden Caro Verbeek te gast en zij kwam praten over haar neuzenboek en over, ja, neuzen. Neuzen door de geschiedenis heen, neuzen en het schoonheidsideaal, euh grote neuzen, euh

ML Neuzen en seksisme. Neuzen en heksen

NYD Racisme, alles

ML Alles komt langs

NYD Dus ga die vooral luisteren. Hier in dit deel, deel B, klessebessen wij nog even met z'n tweeën verder over de zogenaamde DAMN HONEY NO en YES.

TUNE DAMN, HONEY YESSS / NO

NYD Even een uitleg van wat deze rubriek inhoudt, voor de mensen die geheel toevalligerwijs op euh deze aflevering hebben geklikt en die denken van nou... waar gaat dit over?

ML Wat is dit?

NYD Waar kom ik terecht? Nou de rubriek de DAMN HONEY YES en NO houdt in dat wij allebei iets vertellen euhm, 1 waar we boos van werden (de DAMN HONEY NO) en twee waar we blij van werden (de DAMN HONEY YES).

ML Ja

NYD En Marie Lotte heeft deze week de DAMN HONEY NO, dus die gaat iets vertellen waar ze verdrietig, boos, ik weet niet wat van werd. Want ik weet niet wat je gaat vertellen. En euh ik ga iets vertellen waar ik blij van werd.

ML Dank je voor deze...

NYD Heldere uiteenzetting

ML *lacht*

NYD Iedereen nu al uit getuned.

ML Mensen blijf!

NYD Of niet, zelf weten

ML Nou, ik heb de NO.

NYD Vertel wat heb je.

ML Ik werd boos en verdrietig natuurlijk, die emoties gaan vaak samen bij de DAMN HONEY NO. Euhm, ik heb me verdiept in het ultra fast fashion bedrijf SHEIN.

NYD SHEIN

ML SHEIN. Je spreek het uit als SHEIN, je schrijft het het S-H-E-I-N.

NYD Oh ja dat ken ik wel

ML Shine

NYD Ik heb het wel eens voorbij zien komen

ML Ja, je ziet het denk ik vooral voorbijkomen op social media. Het is een ontzettend social media georiënteerd euh bedrijf en euh ik ben tegenwoordig geabonneerd op de nieuwsbrief van de havermelk elite, en euh dat is de brief euh, nieuwsbrief van Jonas Kooyman en hij tipte een artikel van Wired over SHEIN.

En euh ik weet niet, ken jij het recent? Of ken je het al heel lang?

NYD Nee, ik ken het recent want wij euh mochten naar het boekenbal en toen hadden wij outfits die we wilden laten matchen. En dat betekende dat ik euhm neon gele schoenen en neon gele tas en nagellak nodig had.

ML Ja

NYD Dus ik ben toen heel specifiek daarop gaan zoeken. En toen kwam ik wel terecht op die website. Ik heb daar verder niks gekocht, maar ik heb het wel gezien.

ML Ja, same bij mij. Ik was op zoek naar roze schoenen inderdaad. Van die knalroze, hup meteen bovenaan SHEIN.

NYD Maar ik dacht wel oh, is dit niet fake ofzo. Ik kende het echt niet, dus..

ML Nee

NYD Blijkbaar is het heel groot en bekend, maar ik had geen idee

ML Nou het is dus vooral bekend onder jonge mensen, dus...

NYD Aaaaaah!

ML Wij zijn daar iets te oud voor helaas *lacht* Of nou ja, helaas. Het is wel echt, nou ja vreselijk verhaal. Euh oke, SHEIN is vooral.. het is vooral alom aanwezig als je er dus naar gaat zoeken. Euh, 3 jaar geleden wist overigens bijna niemand wat het was. Euhm, maar nu is het bijvoorbeeld in Amerika goed.. is dit bedrijf goed voor 28% van de fast fashion markt.

NYD Oh wow

ML Dat is echt een groot onderdeel en euhm, als je op TikTok gaat kijken, dan is daar een euh een euh hashtag. Die hashtag is SHEIN haul.

NYD H-A-L-L?

ML H-A-U-L

NYD Oh haul?

ML Ja, haul. En da haul die bestond al wel volgens mij, want dat is dus wanneer en dat zijn vaak jonge meiden, soms ook wel jongens, die hebben heel veel gekocht in de stad of online en die gaan dat dan allemaal showen aan hun...

NYD OK, dat is een haul?

ML Dat is een haul..

NYD Ik ben zo'n oude vrouw

ML *lacht* I know Nydia!

NYD Vertel me meer! Ik ken alleen de Peek & Cloppenburg, berg.. wat is het ook alweer? Oh dat ken jij niet?

ML Jawel, dat ken ik wel. Maar bestaat dat nog? *lacht*

NYD Nee, denk het niet. Dat bedoel ik *lacht* Nee

ML Nee, in onze tijd.

NYD Je ging vroeger naar de V&D..

ML En de Peek & Cloppenburg

NYD Ja *lacht*

ML Wat? *lacht* Maar goed, je hebt dus de SHEIN haul dat is dus specifiek dat mensen euh heel veel kleren gaan kopen bij SHEIN en dat dan aan hun volgers op TikTok voornamelijk gaan showen. En euhm als je dus euh die hashtag gaat zoeken op TikTok, heeft nu 5,3 miljard views. Dat is echt..

NYD Ja, dat is heel veel als in..

ML Gigantische

NYD In verhouding met andere, oke ja

ML Dat is echt heel veel

NYD Het klinkt, het klinkt ook als verschrikkelijk veel, maar ik weet niet wat normaal is

ML Ja, het is veel. Euhm, en euh SHEIN heeft ook 24,6 miljoen volgers op Insta. En als in de winkel app gaat zoeken op, zeg maar gewoon op je telefoon gaat zoeken. Naar een winkel app, dan staat SHEIN zeg maar bovenaan bij Zalando en euh Zara en H&M enzo. Dus om maar even aan te geven hoe bekend SHEIN is, toch wel onder een hele grote groep mensen die wij niet zijn.

En dit bedrijf is momenteel meer waard dan Zara en H&M gezamenlijk.

NYD Oh ja, oke

ML Eventje wat is het voor bedrijf? Het bestaat sinds 2015, euhm nam een vlucht in de pandemie, omdat het dus alleen online gaat. Het gaat voornamelijk om kleding, maar ook accessoires, sieraden, schoenen, beddengoed, kookspullen. En ze hebben blijkbaar de ambitie om een soort Amazon te worden. Euh, en het belangrijkste en het meest schadelijke eigenlijk is dat alles mega goedkoop is. Echt ontzettend goedkoop. Je kunt zeg maar alles een beetje krijgen tussen de 5 en 30 euro.

NYD Oh wow

ML Dus je kan een jurkje kopen voor 5 euro, een korset voor 3, oorbellen voor 1. En euh, de meeste dingen zitten ook een beetje in die range en het wordt nog goedkoper als je in de sale koopt. En er zijn dus geen fysieke winkels. De hele organisatie en alle reclame bestaat eigenlijk alleen maar op social media. En het is dus echt ultra fast fashion, want elke dag komen er gemiddeld 6000 nieuwe items op de site bij.

NYD Oh mijn God

ML Elke dag

NYD Dat is echt verschrikkelijk

ML En euh, er stond in dat artikel van Wired stond een vergelijking. In de periode van 12 maanden had H&M euh 25000 nieuwe items op euh hun site of..

NYD Wacht in 1 jaar, 25000

ML 1 jaar, 12 maanden... nieuwe items H&M.

NYD Wat veel

ML Dat is al veel. Zara had er 35000

NYD Ja

ML SHEIN in diezelfde periode 1,3 miljoen

NYD Nee

ML Ja, het is echt het is bizar

NYD Oh wat verschrikkelijk

ML Wat dus, wat dus zo erg is ook aan deze..

NYD Misschien moet je vanaf nu die naam niet meer noemen, want het mag ook geen reclame worden voor mensen die nu gaan denken oh lekker goedkoop, lekker...

ML Zullen we het bedrijf X noemen dan?

NYD Bedrijf shit

ML Bedrijf shit, ok. Shit, euh..Nou, dit bedrijf shit is ontzettend vaag over werkwijze. Dus hoe de kledingketen in elkaar steekt. Hoe de materialen zijn gemaakt, waar die vandaan komen, wat de omstandigheden zijn van de werknemers. Of werknemers betaald krijgen, hoeveel uur ze moeten werken, waar afval gedumpt wordt, hoeveel afval er is. Euhm euh is allemaal 1 grote black box.

NYD Mmmm

ML Er zijn nu wel onderzoeken bezig. De kans is bijvoorbeeld best wel groot dat euhm euh de het katoen wat ze gebruiken dat dat geïmporteerd wordt uit dat gebied Xinjiang. En dat is dat gebied waar de onderdrukte Oeigoeren populatie..

NYD Oh ja, ja

ML Dus eigenlijk ja, slaven werk doet.

NYD Ja

ML En euhm, dingen terugsturen van deze website schijnt niet echt... schijnt niet heel makkelijk te zijn, maar veel mensen denken ook ach het was zo goedkoop, waarom zou je ook terugsturen. Dus dan gooien ze het dus weg en euhm, wat je ook

veel hoort van dit soort grote fast fashion bedrijven en bedrijf shit is daar ook groot onderdeel van. Is dat ze dus euh ontwerpen en ideeën stelen van kleine individuele designers. En artiesten en fotografen, online zeg maar. Dus hun designers zoeken op the internet naar foto's, naar ideeën en nemen dat gewoon over.

NYD Ja

ML Ik vind het wel best wel opvallend dat dit dus nu gebeurt in een wereld of in een periode waar dus er ook enorm van doordrongen zijn dat we met een klimaatramp te maken hebben. Want we weten dat het een vet groot probleem is dat fast fashion een enorm groot probleem is als het gaat over het klimaat. Eh en merken zoals Zara en H&M enzo zijn in ieder geval bezig met verduurzaming weet je wel. Die voelen de druk erg dat ze moeten verbeteren en in sommige gevallen is het inderdaad greenwashing. Ik bedoel, wil niet zeggen dat dat goeie bedrijven zijn, want uiteindelijk is onze boodschap vaak koop niet.

NYD Ja

ML Maar zeg maar bij die bedrijven lijkt er een soort bewustzijn te zijn van oke hier komen we niet langer mee weg. We moeten iets doen

NYD We moeten wel

ML Maar bedrijf shit is daar dus niet eens mee bezig. Gewoon niet, absoluut niet. En euh en het schijnt dus dat dit bedrijf is dus by far the biggest zeg maar als het gaat over schadelijkheid als het over .. Nou ja, klimaat ellende euhm gaat. En de doelgroep van deze, van deze, van dit bedrijf is dus voornamelijk jonge vrouwen, tieners en twintigers. En het ding is, is dat zij dus de doelgroep maakt dus zelf reclame. Want je hebt dus de SHEIN hauls

NYD Ja

ML En dan, en dan gaat dat dus de hele tijd viral.

NYD Ja

ML En dan zijn al die dingen dus de hele tijd uitverkocht. En je hebt dus de hele tijd nieuwe trends en het is echt... het is 1 grote shitshow. Ik was er gewoon ingedoken en je wordt echt... want ik heb een paar van die hauls bekeken. Ik zit nu in dat fucking algoritme.

NYD Ja

ML Ik heb nu de hele tijd die hauls. En ik heb op die website gekeken en dan denk ik toch.. ah, leuk jurkje *lacht*

NYD Ja, nee dat snap ik zo gaat dat natuurlijk

ML Het is echt vreselijk!

NYD Het is ook als je maar vaak genoeg video's kijkt waarin de hele tijd nieuwe kleren.. en daar heel erg aandacht op ligt, dan wil je zelf ook nieuwe kleren.

ML Ja, en het is ook zo: want die influencers - en het zijn dus voornamelijk micro-influencers - zijn ook grote namen die zich hieraan verbinden, Katy Perry enzo.

NYD Ja?!

ML Daarvan denk ik echt 'why?'

NYD Ja!

ML 'Je hebt dit niet nodig, verdiep je erin.' Maar er zijn dus ook mensen, ik denk omdat het jonge mensen zijn, die bijvoorbeeld de ambitie hebben om beroemd te worden of inderdaad een soort mode-influencer te zijn. En dan voel je die druk. En dan is bedrijf *shit* gewoon echt een enorm goeie voor jou om daar je zoi te kopen, want waarschijnlijk krijg je het ook nog gratis als er een beetje dingen uitkomen, je kan kortingscodes...

NYD Oh ja.

ML Dus het houdt zichzelf zo in stand en dit is gewoon hun manier om heel groot te worden. En het werkt. Nou ja, wat er in dat artikel stond, zulke goedkope producten produceren... Het kan niet dat deze producten worden aangeboden en dat de werknemers goed behandeld worden en dat er rekening wordt gehouden met klimaat. Het kan gewoon niet.

NYD Nee.

ML Het is onmogelijk. En ik zag een Youtube-video van een journalist en zij is zo'n beetje de enige die soort van een kijkje heeft genomen bij bedrijf *shit*, achter de schermen. Ik weet niet wat daar het verhaal achter is, maar zij wist dingen en zij zei: 'Het is zo vaag. Bedrijf *shit* zelf doet het misschien wel goed, maar er zitten zoveel tussenbedrijven en tussenmensen, dus het is gewoon niet te achterhalen onder welke omstandigheden die mensen werken en dit zijn hoogstwaarschijnlijk mensen die geen onderdeel zijn van het sociale systeem. Ze hebben geen rechten, geen garanties, niks. Ze werken ontzettend veel uur per week, 75 ofzo. Het is bizar.

NYD Verschrikkelijk.

ML Elk jaar wordt een *fashion transparency index* opgesteld. Dan zetten ze van 250 grote invloedrijke bedrijven - volgens mij vooral modebedrijven of kledingbedrijven -

op een rij in hoeverre ze transparant zijn naar de wereld toe. En bedrijf shit heeft - verrassing, verrassing - nul punten.

NYD Hoe kan het toch dat zo'n bedrijf hier gewoon mee weg komt, op zo'n enorme schaal?

ML Ik snap het ook niet. Het ding is: ze zitten in China. Dus ze zitten heel dicht bij de bron, waar de kleding gemaakt wordt. Bedrijven zoals H&M en Zara hebben wel hun bedrijven in China, maar ze zijn uiteindelijk Westers, dus ze zitten volgens mij met meer regelgeving en met meer druk.

NYD Ooh, het is gewoon anders in China natuurlijk.

ML Dat denk ik ja. Daar kunnen ze echt maximaal misbruik maken van de regelgeving die ontbreekt. Dat schijnt daar dus niet zo-

NYD Daar hoeft je dan dus ook geen mis-

ML Ja, dan maak je er geen misbruik van. In Amerika schijnt er dus wel heel veel controle te zijn als het gaat over import van kleding voor in winkels, maar niet als het gaat over import van kleding die besteld wordt door individuen. Dus het wordt ze ook heel makkelijk gemaakt. Ze zorgen zeg maar dat ze... ja...de mazen van de wet! Ik weet gewoon niet zo goed - Ik ben de hele tijd zo onder de indruk dat dit nu in deze tijd kan bestaan, dat dit zo groot is.

NYD Verschrikkelijk. Ik heb er geen woorden voor.

ML *I know.*

NYD Hou op.

ML Sorry.

NYD Stop met praten.

ML Ik wil gewoon nog maar eventjes zeggen: *fast fashion* is ontzettend, ontzétend slecht voor het milieu. Het is volgens mij verantwoordelijk voor 8 tot 10 procent van de broeikasgassen. Watervervuiling. De afvalbergen worden hoger. Er worden veel goedkope plastic kleren gemaakt, die daar allemaal terecht kunnen komen en dan dus niet afgebroken kunnen worden. Bedrijf *shit* is daar echt een van de grootste boosdoeners in.

NYD Ja, want die heeft dat eventjes allemaal, weet ik veel, verdubbeld in één keer.

ML Ja, want zij gaan er gewoon voor om zoveel mogelijk geld te verdienen en zoveel mogelijk mensen uit te buiten en zoveel mogelijk-

NYD Nieuw, nieuw, nieuw.

ML Ja, mensen kopen, kopen, kopen. En de kleding wordt dus gemaakt onder volstrekt onduidelijke omstandigheden. Dus ja, *fast fashion* überhaupt is kut. En we hebben mensen natuurlijk vaak genoeg opgeroepen om in ieder geval na te denken om niet te veel te kopen. En ik zit ook natuurlijk in m'n- Soms koop ik meer dan ik wil. En soms dan ben ik me weer bewust van dat ik het niet moet doen. Maar ik zou zeggen: als je koopt, koop niet bij bedrijf *shit* als het niet hoeft.

NYD Nee.

ML Want ik snap ook dat je er wel koopt, want het is bijvoorbeeld een van de online bedrijven die heel maatinclusief is.

NYD *spottend* Oh ja, dat zal je wel weer zien.

ML Ja, ze hebben erg veel voor grote maten. Ze gaan ook echt tot 4 of 5XL, dus je kunt daar gewoon terecht als dik mens. Je kunt er terecht als mens met een kleine portemonnee. Je kunt er terecht als jong mens met een kleine portemonnee die er graag bij wil horen. Ze hebben van die duidelijke doelgroepen, dat je denkt: ja, maar je kunt de mensen die er kopen het ook niet kwalijk nemen dat ze er kopen.

NYD Ja.

ML Alleen bijvoorbeeld de influencers, de grote namen die zich eraan verbinden, die zorgen dat daar zoveel verkocht wordt, die kun je het wel kwalijk nemen, vind ik eigenlijk.

NYD Ja vind ik ook. Ook leuk misschien - of nou ja, leuk - voor de mensen om onze aflevering met Emy Demkes over *fast fashion* te luisteren, als je die nou niet geluisterd hebt. Dat is aflevering 22, al weer eventjes geleden. Daarin legt Emy uit van: koop eigenlijk gewoon niks.

ML En dat is moeilijk, dat snappen we ook wel.

NYD Ja, natuurlijk, dat is zo. *zucht* Jeetje, Marie Lotte Hagen!

ML *I know*. Oh, nog één dingetje: het artikel eindigt dus met: wat is dan de toekomst van bedrijf *shit*? Blijft dit maar groeien als een soort monster dat gewoon nooit stopt? Het blijkt nu uit alles dat ze zich een soort van aan het indekken zijn, alvast voor de *legal shit* die gaat komen. Want ja, het is natuurlijk wel nu zo dat landen zoiets hebben van 'dit kan niet, we moeten hier regelgeving voor hebben'. Dus ze zijn nu allemaal vacatures online aan het zetten, voor advocaten en dat soort dingen. Ik vind het gewoon zo zorgelijk, omdat uit alles blijkt dat hier gewoon alleen maar *greed* achter zit, kapitalisme, alleen maar geld verdienen.

NYD Uitbuiting.

ML Ja, uitbuiting, dat. Maar ik zou zeggen: lees het artikel als je er zin in hebt, want het is wel echt heel verhelderend. En, nou ja, koop niet bij bedrijf shit als het niet nodig is. Ook vet veel begrip voor als het niet anders kan, als dat is waar je terecht kan. Eh... vertel even wat leuks.

NYD Nou, in Spanje gaat het de laatste tijd heel veel over menstruatie.

ML Leuk!

NYD Aan de keukentafel, in de krant, eigenlijk overal. En dat komt omdat er een voorstel is van de linkse regering om vrouwen met hevige menstruaties pijn recht te geven op ziekteverlof. Ik zeg hier 'vrouwen', omdat dat is hoe ik het elke keer overal heb gelezen. Ik weet niet in hoeverre er inclusief gesproken wordt binnen Spanje over menstruatie. Maar, ja, 'mensen met hevige menstruaties pijn'. Laten we het zelf dan maar zelf zo eventjes oppakken. Zo'n soort menstruatieverlof is al eerder voor eerder ingevoerd in onder meer Indonesië en Zambia. En hiermee, als dit allemaal doorgaat in Spanje, dan zou het dus het eerste Europese land zijn met menstruatieverlof. De ministerraad heeft het licht op groen gezet, maar het moet nog door het parlement worden goedgekeurd, dus het is nog niet helemaal 100 procent rond.

ML Maar in ieder geval wordt erover gepraat.

NYD Ja, nou, ja, er wordt over gepraat als in: de mensen hebben meningen. Er is toch ook een soort ophef daarover.

ML Oh, niet dat dat iedereen zegt 'Yay!'

NYD Nou ook, maar ook 'niet yay'. Allebei. Maar eventjes uitleg van hoe het nou precies werkt. In het voorstel dat onderdeel is van een bredere vrouwenrechten wet... dus ze spreken heel erg van vrouwen... En nogmaals, ja, excuus daarvoor, want dat is gewoon heel erg hoe het daar nu staat. Daarin krijgen vrouwen het recht om thuis te blijven op alle dagen waarop zij door hun menstruatie niet in staat zijn om te werken. En het is niet zo dat je kan zeggen 'joe, ik heb...ik ben ongesteld...'

ML ik zit niet zo lekker in m'n vel...

NYD ...het gaat niet, ik kom niet', want het moet wel bepaald worden door een arts. Je hebt een soort briefje, een verklaring, nodig.

ML Er zit een voorwaarde aan.

NYD Wel heel goed: het verlof zal volledig worden betaald door de staat om te voorkomen dat bedrijven minder vrouwen aannemen uit vrees dat zij iedere maand

een werknemer en haar salaris kwijt zijn. Dus daar heeft Spanje wel goed over nagedacht.

ML Als in: het is dan voor de werkgever zo min mogelijk nadelig dat ze iemand aannemen die ongesteld wordt.

NYD Precies, ja. Ik weet niet hoe dat in Spanje zit, maar in Nederland merk je dat vrouwen soms niet worden aangenomen omdat mensen denken 'ja, jij gaat natuurlijk baren en hoe ga ik dat dan doen? Want dan lig je eruit en ik heb gewoon iemand nodig die nu dit doet of een project kan, weet ik veel, voltooien'.

ML En moet een werkgever hier zwangerschapsverlof betalen?

NYD Oh god, je vraagt me altijd van die dingen, die weet ik dan niet. Dan krijgen we weer mails: 'jullie zijn domme dozen, want je weet niks'.

ML *lachend* Sorry! Oke, nou, dit is gewoon even voor later in de toekomst.

NYD Nou ja, als je het even zou willen opzoeken?

ML Ik ga het nu googlen

NYD dan kunnen we daar gewoon meteen antwoord op geven. Maar ik ben dus niet 100 procent overtuigd van het menstruatieverlof. En wat grappig is, is dat iedereen aanneemt... want het is wel m'n YES hoor, daar niet van, ik bedoel, d'r zitten echt zeker ook goeie kanten aan... Maar wij krijgen de laatste tijd heel veel berichtjes van media van: 'Willen jullie in onze radioshow, in onze talkshow, wil je in de krant, whatever, vertellen waarom menstruatieverlof goed is, helemaal de shit is. Dus dan moesten wij het standpunt verdedigen, vaak tegenover iemand die dus niet goed vindt van: 'wij vinden het geweldig, het zou meteen in Nederland ingevoerd moeten worden!' Want je krijgt natuurlijk ook in Nederland.. gaat dat gesprek ook rollen op het moment dat dat in Europa aan de hand is, zie je gewoon dat kranten gaan schrijven: menstruatieverlof, moeten we dat niet ook in Nederland invoeren? Heb je ondertussen het opgezocht?

ML hier staat: tijdens uw zwangerschapsverlof heeft u recht op een zwangerschapsuitkering. Uw werkgever vraagt de uitkering aan bij UWV. meestal ontvangt uw werkgever de uitkering. Hij betaalt dan uw loon gewoon door tijdens uw verlof. Dus ik denk dat werkgevers ook hier zo makkelijk mogelijk wordt gemaakt, in die zin, financieel

NYD goed om te weten. En nu niet mailtjes sturen. Dat we dit niet weten, want we hebben het gewoon opgezocht!!

ML het internet is onze oester.

NYD Ja, ja, dus even kijken, terug naar waar ik was, de radio.. die nemen erg aan: je vindt het vast fantastisch. Nou, het is uiteraard zo dat ik helemaal niks kan met cis-mannen die dingen schrijven op Twitter of zo van 'nou, ik wil ook wel vrij elke maand'. 'Nou, dan zul je zien dat alle vrouwen, als de zon schijnt, opeens last hebben van de menstruatie' dat soort opmerkingen kan ik helemaal niks mee. Ik kan ook helemaal niks met cis-vrouwen die zeggen van 'wat een onzin, het hoort erbij, gewoon de schouders eronder. Ja, wij kregen vroeger ook... wij moesten ook door' dat ook, hè, kan ik helemaal niks mee. Tegelijkertijd vind ik het dus wel dubbel, want ja, ik vind dat er aandacht moet naar pijn en klachten rondom de cyclus en menstruatie. Mensen die vaker naar ons luisteren, die weten dat... wij hebben het hier heel vaak over dat ziektes bij mensen met een baarmoeder die daaraan gerelateerd zijn, dat die vaak niet serieus genomen worden, dat het heel lang duurt voordat de juiste diagnose wordt gesteld, dat er inderdaad wordt gezegd 'het hoort er nou eenmaal bij, niet zo zeuren', dat het gesprek daarover voeren nog heel lastig is. Dus jahaaa, ik vind dat die klachten en die pijn serieus genomen moet worden en dat het taboe rondom menstruatie moet verdwijnen. Maar ik weet gewoon niet of ik nou vind dat daar een apart verlov voor de wereld ingeroepen moet worden. Dat is een beetje waar ik elke keer van denk van: waarom specifiek voor dit een een een los verlov?

ML waarom niet gewoon serieus nemen dat mensen soms pijn hebben, of soms echt even niet kunnen werken omdat ze, weet ik veel, echt heel somber zijn of zo, weet ik veel, of anything. Want vanochtend toen ik werd wakker en ik opende de NOS en toen stond er: ruim helft werknemers in overgang ondervindt hinder op werk. En dan denk ik: ja, dit heb je dus ook, mensen die in de overgang zijn en dan hebben ze dus het gevoel - Dit is een een onderzoek wat is uitgevoerd door de CBS en TNO - en dan hebben mensen dus het gevoel dat ze niet gehoord worden door hun werkgever. Ja, en dan staat hier: de werknemers met klachten hebben vooral behoefte aan meer ondersteuning en begrip op de werkvloer. Daar vraagt 57 procent om en dat zouden ze vooral willen van hun leidinggevende. Vrouwen - staat hier ook weer - die regelmatig klachten hebben, zo'n 15 procent zou ook meer steun van een bedrijfsarts willen. Dus daaruit blijkt alweer dat dat er dus gewoon niet is. Ook met overgangsklachten. Ga je dan een overgangsverlov invoeren? Ik zou zeggen: voer gewoon mogelijkheden in voor mensen, als ze ergens meedealen en ook neem die schaamte weg en neem ze serieus.

NYD Ja, het is natuurlijk heel vaak zo binnen bedrijven dat er eigenlijk van je verwacht wordt dat je je gehele loopbaan, dus vanaf je... nou noem maar wat, je twintigste, vijfentwintigste whatever, wanneer ga je werken? tot aan je zevenenzestigste ja, elke dag van die hele periode altijd precies op dezelfde manier zou moeten kunnen functioneren. Da's natuurlijk de grootste onzin ooit, want er zijn heel veel redenen die je kan bedenken, waardoor je niet... waardoor je de ene dag anders functioneert dan de andere dag. Ja, en dat kan inderdaad komen doordat je door je menstruatie d'r compleet aflegt maar dat kan ook komen omdat je net ouder bent, euh, van een kind bent geworden, dus dat je slechte nachten maakt, maar dat je op een gegeven moment moet je toch weer aan het werk.

ML En ik had het laatst met een vriend over verliefd zijn. Dat zeg maar ik bedoel, ik weet... ik zou niet willen zeggen: voer een verliefdheidsverlof in, maar ook dan functioneer je dus anders, want dan ben je zo helemaal pre-occupied met degene op wie je verliefd bent en ook dan functioneer je anders op je werk

NYD dan functioneer je ook anders. Maar ook inderdaad de overgang waar we het over hadden, verlies van een dierbare. Je kan te maken krijgen met rouw, dat... dat kan heel lang duren of.. dat is een never ending proces, maar dat kan elke keer weer opkomen. Ik vind verliefdheid, vind ik een grappig voorbeeld, maar ik vind het toch ook wel weer gevaarlijk.. omdat mensen, weet je wel, het is... het wordt gewoon niet serieus genomen en op het moment dat jij gaat zeggen: 'o verliefd, er zou eigenlijk ook... daar moet je eigenlijk...' weet je wel... ik vind het eigenlijk net een te serieus onderwerp om er...

ML Nou, ik ben dat met je eens en tegelijkertijd vind ik dus dat, want dit zijn allemaal inderdaad, ik bedoel, ik neem het natuurlijk ook serieus... maar om maar aan te geven dat... ik weet niet... emoties van mensen of levensfasen waar mensen doorheen lopen, doorheen gaan, dat daar gewoon... werk gaat altijd voor. En dát vind ik gewoon soms zo lastig

NYD het zou fijn zijn als een werkgever vanaf het begin af aan al duidelijk maakt van: hé mentale klachten, pijn, problemen, whatever... fysieke klachten, pijn, problemen, die zijn bij ons bespreekbaar. Daar is ruimte voor om het daarover te hebben.

ML We nemen je serieus

NYD Het is niet vanuit wantrouwen dat we je bekijken, maar het is vanuit serieus nemen en de werkgever, euuuh de werknemer, ik haal dat altijd door elkaar...

ondersteunen. Ja, en als die vrijheid er is, om daarover te praten en dus ook aan te geven: wat heb je nodig om, ja, wel nog te kunnen werken, als dat mogelijk is? Dat zou al zoveel schelen. Want het hoeft niet altijd zo te zijn dat iemand drie dagen niet werkt. Dat kan nodig zijn, maar het kan ook zijn dat het al helpt als er bijvoorbeeld een kleine takenwisseling is. 'Normaal sta jij achter de kassa en dan moet je bijvoorbeeld.... Nou, je moet bijvoorbeeld staan bij je baan. Wij gaan kijken of we kunnen regelen dat je zittend je taken kan doen, of we kijken of je misschien op een andere plek iets kan doen wat wel bij jou past op dit moment.' Dat kan helpen. Het kan ook zijn, het kan niet bij elke baan natuurlijk, maar bij banen waarbij dat wel mogelijk is: Je werkt thuis.

ML ja, en in sommige gevallen, tenminste ik weet dat dat bij mij was, toen ik wel echt ernstige of een best wel heftige PMS-klachten had dat het gewoon al heel veel hielp als ik een uur later mocht beginnen, gewoon een uur laten starten omdat je gewoon je ochtend dan... weet ik veel... dat zeg maar... het zijn soms kleine oplossingen.

NYD Ja, ja. En het is natuurlijk wel altijd goed om je te bedenken dat het niet voor elke baan zo makkelijk is, want als basisschooldocent of als iemand in de zorg... Jij wil ook niet dat je huisarts net van tevoren zegt van 'nou, sorry maar vandaag begin ik even even uurtje later' want dan denk jij: Hallo?!?!

ML Ja dat zou onacceptabel zijn op de een of andere manier

NYD dus het is niet zo makkelijk

ML En ik denk bij kantoorbanen dat het altijd makkelijker is. Zeker als je thuis ook je werk zou kunnen doen. Maar waar we voor pleiten is dus dat het serieus genomen wordt en dat je het gesprek daarover kan openen en dat mensen met je meedenken

NYD ja, want we horen toch al heel vaak: we hebben tuurlijk afleveringen gemaakt over migraine, over endometriose, en wat je vaak terughoort is dat mensen het heel moeilijk vinden om zich ziek te melden. Want er is veel schuldgevoel. Het is vaak van: ja, eigenlijk kan ik niet werken, maar ik ga toch maar. En waar komt dat nou eigenlijk door?

ML Ja, ik vind het in die zin echt lastig, dat dus het werk vóór alles gaat, altijd. Ja, we hebben we het daar toch...? Ik had met jou dat gesprek daarover toch? Ook in de coronacrisis, in de lockdown, dat je zeg maar... als mens werden we gestript van ongeveer alles, want het was natuurlijk: alles zat dicht. We konden nergens heen, we werden geachte afstand te houden, weet ik het, maar wat wel echt altijd doorging was werk. Dat was het anker van ons bestaan. En dat dus ook door de overheid

actief alles in het werk werd gesteld om maar mensen aan het werk te houden. In plaats van... Hallo?! we kregen ook allemaal mentale problemen. We hadden ook allemaal, weet ik het, want de depressies waren toch ook through the roof en mensen waren helemaal somber, wat logisch is, want opeens is het enige wat je in je leven hebt is werk

NYD ja, en daar wordt dan te weinig over nagedacht dat dat ook belangrijk is, om in die mentale gezondheid te investeren en te kijken van hoe.. wat kunnen we doen om dat niet al te diep te laten zakken. Maar ja dat wantrouwen waar nu zo vaak vanuit gedacht wordt, ook dus wat je nu dus ziet met de reacties van: 'O nou dan gaan vrouwen dan dus in dit geval, hoe mensen dat dan zeggen, massaal op het strand liggen en dan hebben ze allemaal, opeens, zijn ze ongesteld.' Het gaat zo heel erg uit vanuit dat wantrouwen van mensen.

ML Ja

NYD Terwijl wat je wat ik in ieder geval heel vaak om me heen hoor van mensen die een chronische klacht hebben, ziek zijn, pijn hebben, noem het maar op; dat ze juist heel graag willen, maar dat dat niet kan. Dat daar dus juist alleen maar juist heel veel schuldgevoel bij komt kijken.

ML En dat ze dus doorpoweren

NYD Ja

ML En daardoor eigenlijk, waarschijnlijk ook wel weer langer last hebben van hun klachten, omdat ze gewoon niet de rust pakken die ze misschien nodig hebben.

NYD Ja, dus, ja. Een apart verlot, ik weet het niet, het doet me ook wel ergens denken aan het aanpakken van menstruatiearmoede, wat een onderwerp is wat je wel ook meer voorbij hoort komen, wat meet op de kaart staat.

ML En wat belangrijk is natuurlijk.

NYD Dat aangepakt moet worden, want dat kan ook niet. Tegelijkertijd is er ook iets wat in mij zegt: 'het is gewoon armoede'. Ja, en door armoede bestaat er zoiets als menstruatiearmoede.

ML Ja, want als mensen gewoon geld hadden...

NYD Ja, als je de keus moet maken tussen eten of producten kopen om die menstruatie op te vangen, en je hebt heel weinig geld, dan dan zal je voor eten kiezen. Waarschijnlijk.

ML Ja

NYD Maar als er, als zulke armoede in Nederland, een heel rijk land, niet zou bestaan, dan zou menstruatiermoede ook niet bestaan. Dus natuurlijk is het echt geweldig dat we daar aandacht aan besteden, en dat er organisaties zijn die menstruatie producten inzamelen, of geld ophalen om dat vervolgens weer te verstrekken, dat is goed, maar tegelijkertijd is het, is er eigenlijk een soort van groter probleem namelijk: gewoon armoede in het algemeen.

ML Ja, en ik denk dus van wat menstruatiermoede nu meer aandacht heeft gekregen, is natuurlijk ook omdat dat specifieke specifieke onderwerp dan weer een onderwerp is wat je vergeet als je het hebt over armoede.

NYD Ja, en dat is natuurlijk ook goed. En dat is ook waarom ik het menstruatieverlof ook niet helemaal afschrijf, of zeg van dit.. ik vind ik vind het onzin ofzo. Nee, maar ik zou eerder willen dat pijn en klachten serieus genomen worden! En dat dat als jij daar last van hebt, dat je dan dus gewoon ziek bent en dat het dus niet wordt gezien als aanstellerij of whatever. En nu moet je er dan dus een briefje of een artsenverklaring voor halen in Spanje, of dat als dat deze regelgeving doorgezet wordt... je zou je daarvan ook kunnen afvragen, hoezo eigenlijk? Want blijkbaar nemen we jou niet serieus, als jij gewoon zegt: ik kan niet werken

ML Je moet met een briefje komen van een autoriteit. Zodat je niet dat wantrouwen

NYD En komt er dan ook een briefje voor migraine, en komt er dan ook een briefje voor endometriose, en komt er ook een briefje ik ben door mijn rug gegaan? Zeg maar waar zit het hem eigenlijk in, dat je voor menstruatieverlof specifiek een losse regeling nodig hebt. Tegelijkertijd, als dat blijkbaar nodig is omdat mensen het niet serieus nemen kan je dus zeggen: 'goed dat dat dan ingevoerd wordt, want dan kan het tenminste, want daarvoor kon het blijkbaar niet... Dus ik ben gewoon conflicted

ML Ik ben ook conflicted hierover. En ik en ik en ik en ik haat dat het wantrouwen sowieso heel erg. Gewoon überhaupt jegens: zieke mensen, mensen met een, chronisch zieke mensen. Gewoon iedereen die het ook gemaakt heeft. Ook het UWV natuurlijk, het UWV, gewoon dat eeuwige wantrouwen, en dat, die eeuwige aanname dat mensen niet willen werken.

NYD Dat ze uitkeringstrekkers zijn...

ML Dat ze lui zijn en dat ze dus liever in de zon liggen ofzo. Weet je wel, dat is in de essentie het probleem!

NYD Ja en het niet serieus nemen van pijn. En dan dus bij vrouwen wordt pijn minder serieus genomen. En bij zwarte vrouwen wordt pijn nog minder serieus genomen. Dus daar valt natuurlijk ook wel iets te behalen. Want dat zoveel mensen nu ook reageren, met ugh wat een onzin, dat zegt ook wel weer iets over dat we dus als

maatschappij weten hoe heftig menstruatiepijn kan zijn en dat lijkt keer op keer weer iets te zijn wat niet doordringt tot mensen... dat je er echt af kan liggen, dat het echt niet gaat om: 'ik voel me niet zo lekker', En stel het gaat om 'ik voel me niet zo lekker', ook dan zou je je kunnen afvragen: kunnen we daar dan niet iets in faciliteren?

ML Ja

NYD En dat hoeft dan misschien niet meteen: 'ik werk niet 3 dagen' te zijn, maar wel..

ML Ik werk thuis

NYD Of ik heb net wat meer rust doordat een collega van mij bij kan springen of nou ja noem het maar op. En ook wel grappig want wij hebben natuurlijk ons eigen bedrijf DAMN HONEY. En daar hebben we...

ML Geen menstruatieverlof

NYD Geen menstruatieverlof maar daar proberen we, dat kan ook vervelend zijn als jij zegt van ugh PMS, rot op. Natuurlijk kan dat vervelend zijn want sommige klussen moeten gewoon gedaan worden, maar tegelijkertijd willen we wel die flexibiliteit van kijken van wat er wat er mogelijk is en iemand de ruimte geven. En weet ik ook wel dat als ik zeg: 'en je gaat nu gewoon dit doen, en we gaan', dat dat niet werkt. Dat jij niet de productieve Marie Lotte bent die je anders zou kunnen zijn.

ML Ja, precies. En, maar wat helpt is gewoon denk überhaupt ook voor ons allebei, is dat we er dus over praten.

NYD Ja

ML Want als ik zeg, 'ik heb PMS Ik werk even thuis' dan weet jij wel wat er aan de hand is

NYD 'Ik ben net ongesteld geworden, en ik moet even alles regelen en doen'

ML Ja. Dan weet je.. en het is meestal niet zo dat ik niet functioneer op die dagen, maar het is wel gewoon eventjes dat er wat randvoorwaarden zijn, voor mij om te kunnen functioneren en het is fijn dat die ruimte er is.

NYD Maar ook als je, als er een van ons een slechte nacht gehad heeft of..

ML Ja precies

NYD Of als er iets raars gebeurt, in de familie had ik laatst een overlijden, dan is er gewoon ruimte... Terwijl, er zijn natuurlijk heel veel bedrijven, in dit geval was mijn oom overleden, er zijn heel veel bedrijven... nichtjes van mij die konden daar niet heen, naar die uitvaart.

ML Vanwege werk

NYD en daar is helemaal geen geen ruimte voor, het is 'een oom van je dat maakt toch niet'... weet je wel... dat staat te ver van je af om daar dan vrij voor te krijgen. En dat is toch best wel heftig! Dat dus zoiets, ja.. dat een overlijden binnen de familie... dat werk dan voorgaat

ML Want jij appt mij: 'mijn oom is overleden en ik moet dan naar de uitvaart'. Dan is het voor ons logisch dat we gaan kijken ok nou, hoe kunnen we hier omheen plannen en welke deadlines hebben we en waar gaan we dat dan wel doen en hoe... en dan hup en dan kan je er heen.

NYD Ja

ML Dat is heel logisch. Ja, ik ben echt blij dat we een eigen bedrijf hebben

NYD Ja ja, maar het zou toch fijn zijn als er binnen bedrijven hier gewoon veel meer vrijheid in komt

ML Ja, en ook meer vertrouwen, naar de mensen toe, dat ze gewoon hun werk serieus nemen en ook verantwoordelijkheid voelen en zo want dat is echt in ... dat is, ik bedoel ik hoef maar naar Cato te kijken die voelt zo veel verantwoordelijkheid

NYD Die migraine heeft

ML die voelt zo veel verantwoordelijkheid dan

NYD Ja zij is een goed voorbeeld van iemand die wil hartstikke graag werken

ML En dat kan soms niet

NYD Het lukt gewoon niet

ML Nee

NYD Ja of dat je alles opzijschuift zodat je nog wel kan werken, maar verder in je leven eigenlijk niets meer kan...

ML En dan ben je dus volledig gestripped weer van dingen al die je blij maken, waar je energie van krijgt, waardoor je werkt misschien wel en dan ga je je werk haten. En je hebt niets. Ja ja ja ja, bizar hoe dit ingedeeld is allemaal.

NYD Nou dat was mijn YES, hahaha, dit klonk niet als een YES. Dit eindigt...

ML Het eindigt als een NO, maar ik ben blij dat er, dat het gesprek gaande is in die zin wel.

NYD Ja en ik ben ook wel benieuwd wat de luisteraars hiervan vinden. Omdat we dus wel ook heel veel berichtjes kregen van mensen die het helemaal toppie vonden en ik vraag me dan af, van..

ML Ja ja

NYD Wat is je mening er over, laat maar weten, ben wel benieuwd

ML Ja ik denk dat we hier wel even een post over maken, op insta dus, laat vooral in de comments wat, dan kunnen de andere mensen

NYD O, Want wat we nou niet besproken hebben, wacht toch nog even iets, ondanks dat de staat het vergoedt, kan je natuurlijk alsnog een, een disbalans krijgen in mannen of vrouwen aannemen. En dat heb je dus bij zwangerschap, ok het wordt vergoed enzo, maar goed je ligt er wel uit.

ML En je bent wel werknemer, ik weet ook niet hoe het is, stel er wordt iemand tijdelijk aangenomen, wordt dat dan ook betaald door Rijksoverheid, dit is een vraag die ik niet nu ga beantwoorden, ik weet dat niet.

NYD Tijdelijk aangenomen, wat bedoel je?

ML Nou, dat iemand jou vervangt, als je met zwangerschapsverlof bent, want er is natuurlijk een uitkering voor jouzelf, omdat je zwangerschapsverlof hebt, maar hoe wordt diegene betaald die jou vervangt, bijvoorbeeld.

NYD Ow ja, ow god

ML Want dat is ook geld.

NYD Ga weg met al je moeilijke vragen.

ML Precies, dus ik weet niet, ik heb gewoon geen idee hoe gunstig het is voor een werkgever. En je bent dus een werknemer kwijt, en je bent een werknemer kwijt en je moet weer iemand inwerken, die misschien weer, in die zin snap ik dus dat je gaat voor iemand die in jouw ogen meer stabiel aanwezig is.

NYD Ja. En dat is dus jammer

ML En dat is heel jammer

NYD Niet ok

ML Nee

NYD Dit was aflevering 93 deel B. Marie Lotte dankjewel voor je komst, dankjewel voor het stellen van vragen die ik dan niet kan beantwoorden, die je vervolgens zelf moet gaan googelen.

ML Nydia bedankt dat jij er weer was, fris en fruitig zo op de vrijdagochtend vroeg

NYD Ehhh dankjewel Daniël van de Poppe voor de edit, Lucas de Gier voor de jingles en Liesbeth Smit voor de website. Check de shownotes op damnhoney.nl/aflevering-93b en daar vind je dus ook het artikel van Wired over Shit bedrijf

ML Over shit bedrijf

NYD En ik zal ook wat menstratieverlof artikelen daarin gooien.

ML Ja, hartstikke leuk, lees je in, mocht je nou niet genoeg van ons krijgen ga dan effetjes naar petje.af/damnhoney en daar kun je ons een aalmoes geven, gewoon vanaf 1 euro per maand, en dan krijg je bonuscontent

NYD laatste bonuscontent was echt heel erg leuk want toen waren Laura en Silke van de podcast de volksjury er, dat is een True crime podcast, en we hebben het gehad over, over True crime en feminisme en alles en het was echt een heel erg leuk...

ML En wij zijn verliefd op Laura en Silke

NYD Ja

ML Verliefd, ik moet verliefdheidsverlof

NYD Marie Lotte heeft verliefdheidsverlof nodig, want ze is op Laura en Silke van de Volksjury, ok nou dus doe dat, wordt wordt een bonusbal zoals we dat noemen of

ML Of niet, zelf weten! Love you!